

**DEKONSTRUKCIJA
LAŽNIH I
MANIPULATIVNIH
SADRŽAJA**

Fact-checking

DA LI STE ČULI ZA FAKE NEWS ILI LAŽNE VESTI?

Forma vesti koja se sastoji od namerno plasiranih
DEZINFORMACIJA ili **TEORIJA ZAVERE** koje se šire preko
tradicionalnih (TV, radio, štampa) ili online medija (sajtovi i
društvene mreže)

- **DEZINFORMACIJE** – informacije koje su pogrešne, stvorene namerno da bi naškodile određenoj osobi, društvenoj grupi, organizaciji ili državi
  - Brzo se šire a teško ih je ispraviti

MEDIJSKA PREZASIĆENOST

Imate li utisak da vas bombarduju informacijama?

Promislite li svaki put kada delite neki sadržaj preko društvenih mreža da li je ta vest istinita?

Kako u moru informacija uspevate da razaznate one koje su relevantne, istinite?

Kada konzumiramo neki sadržaj treba da budemo sigurni u njegovu istinitost.

ZAŠTO JE VAŽNO DA PREPOZNAMO LAŽNE VESTI ?

Sećate li se kada se pojavila korona bili smo izloženi
raznim vestima od kojih su mnoge bile lažne

“5 SIGURNIH ZNAKOVA DA IMATE KORONA VIRUS”

“3 SASTOJKA KOJA IMA SVAKO DOMAĆINSTVO – LEČE KORONU “

ŽENA / ZDRAVLJE

Share Tweet

17.04.2020. • 06:00 • Srbija Danas/Opisak

NAJBOLJI NARODNI LEK U BORBI PROTIV KORONE: Čaj od BELOG LUKA štiti organizam od svih VIRUSA

Foto: Profilmedia

Zdravlje na usta ulazi.

PREPORUKA

LEGENDA PRONAŠLA PRIRODNI LEK ZA KORONU: Samo radite OVE TRI STVARI i virus vam ništa neće moći!

- Trudim se da se zaštitim što je više moguće - rekao je Stoičkov

sensa

 VAŠ SAPUTNIK KA SREĆNIJEM ŽIVOTU

RAZUM | OSEĆAJNOST | SNAGA DUŠE | DOBRO ZDRAVLJE | MUDRO TELO | RITAM LEPOTE | SENA PLUS | VIDEO | SAMA BČ

23/03/2020

Like 0

Kako INDIJSKA prirodna medicina leči KORONA virus: ove biljke štite telo od opasnih infekcija

Ajurveda pomaže da se zaštitimo od korona virusa - evo koje biljke i napitke treba da uzimate!

INFORMER

VESTI HRONIKA SVET SPORT ŽENA ZADAR

VESTI BALKAN

17.04.2020

Tagovi: 115. 04. 2020

JAPANCI "NA KILO" PRAVE LEK PROTIV KORONE! Ako prođe klinička testiranja, PODELIĆE GA BESPLATNO SA JOŠ 20 ZEMALJA!

Japanska farmaceutička korporacija esocitifa je danas da je započela veću proizvodnju leka Avigan, koji se inače koristi protiv gripa, a testiran je prilikom lečenja respiratornih infekcija izazvanih novim korona virusom

17.04.2020

18K 11.04.2020 133.0K 2020

NEMCI OTKRILI KAKO DA UBIJU KORONU! Lek je ispod vode i to na samo nekoliko stotina kilome

Tenzenijski predsednik obećao uvoz se Madagaskara

Tonik od pelina „lek“ za koronu

Predsednik Tanzanije obećao je da će poslati avion na Madagaskar kako bi uvezao biljni tonik za koji predsednik ove zemlje tvrdi da je lek za virus korona.

Madagascar's president endorses herbal drink to combat COVID-19

Even as the organic drink is selling like hot cakes in Madagascar, WHO warns against self-medication

Foto: AFP and Sandra Kober/isa | 29.04.2020

Coronavirus

Turk-German researchers suffer with new virus curbs

Sok od cme zove je najbolji u borbi protiv virusa kao i sve crveno voće i preventivna upotreba cinka

Samo jednom u deset godina se može oboleti od gripa, otprilike 4-5 puta u životu. Ovo ostalo su bolesti koje liče na gripu - otkriva dr. Nestorovic.

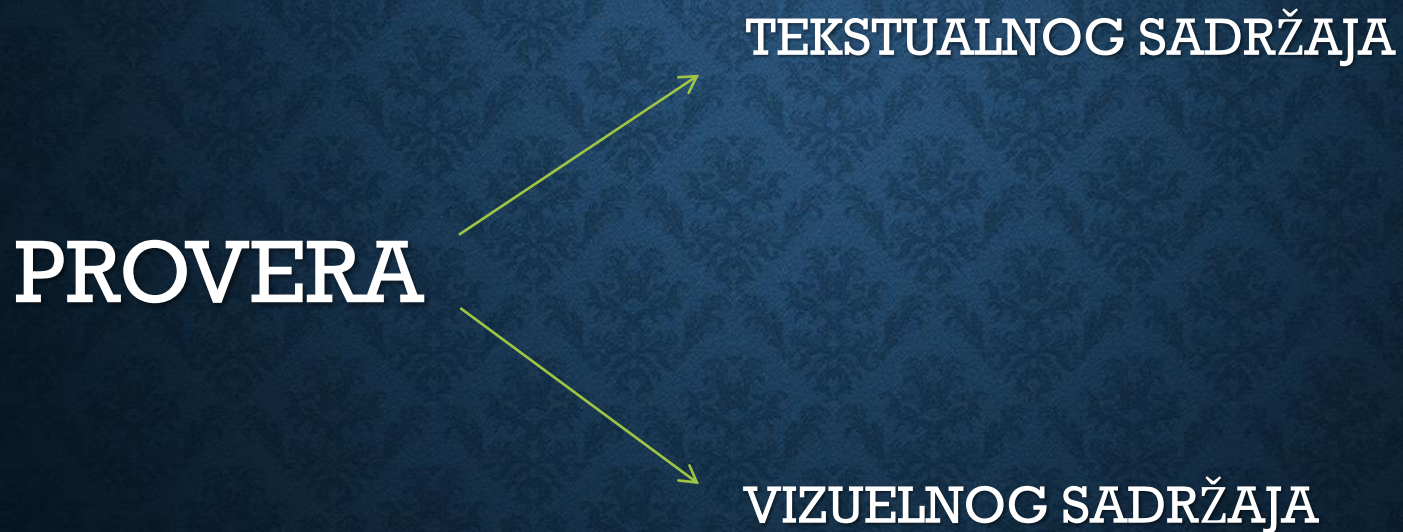

**SNAGA I POSLEDICE LAŽNIH VESTI
SU MNOGO VEĆE NEGO ŠTO SE
MOŽDA ISPRVA ČINI.**

**LAŽNE, OBMANJUJUĆE I NETAČNE
INFORMACIJE UTIČU NA TO KAKO
FORMIRAMO MIŠLJENJE, KAKO SE
LEČIMO, KAKO GLASAMO...**

Prema izveštaju vlade Irana
od 20. februara do 7. aprila 2020. godine
od trovanja alkoholom
preminulo je više od 700 ljudi,
jer su verovali da je metanol
lek za korona virus.

KAKO DA PREPOZNATE LAŽNE I MANIPULATIVNE SADRŽAJE?

KORACI ZA PROVERU TEKSTUALNOG SADRŽAJA

- Ne zadržavaj se samo na naslovu, pročitaj ceo tekst
- Proveri **IZVOR** informisanja
  - ko je objavio tekst, da li je naveden autor, kako se finansira taj medij, ko je njegov vlasnik ?
- Da li je vest još negde objavljena ?
- **JEZIK** koji je korišćen
  - da li ima izraza “Skandalozno”, “Šokantno”, “Sramotno” ?
- Kakve vesti inače objavljuje taj medij?
  - da li su pune senzacionalističkog sadržaja?

PROVERA TEKSTUALNOG SADRŽAJA

Već prvi pogled na sajt ili novine može da bude jasan indikator.

Uključeno je sajt sa jasnim „clickbait“ sadržajima, senzacionalnim naslovima i sa već dugom istorijom objavljivanja lažnih ili neproverenih informacija, to upućuje na sumnju.

Potrebno je pretragu izvršiti na osnovu provere tačnosti iznetih proverljivih činjenica, doslednosti prilikom citiranja, ali i konteksta u kome se sve to radi.

NOĆE SVE BI NAS ZARAZI MIKROBOM

PEČAT MILOVOG LUDILA

RAT VELIKIH OKO KOSOVA

SPRAN FOTNI I ČIŠĆENJE U OKOLINI SOKOLACI U BUKARINI

RAT VELIKIH OKO KOSOVA

PRETARANJE SA 820 LATI

5x express

LECH KACZYŃSKI SIĘ PRZEZIJDŁ (60 L.)

Prezydent trafił do

Ubijoci botki

Bild

Knöllchen-Urteil

Was Autofahrer jetzt wissen müssen

Knaller-Bilizer +++ Millionen Bußbescheide unzulässig?

SA 649 DINARA SMO SE ZAŠTITILI OD KORONE!

Naučnici veruju da upravo SUNČEV VITAMIN pomaže u borbi sa virusom!

5x express

Zabrali Vedze Lamborghini!

POLSKA W EVIDENCJI! Szymowski

MODERNE BORTFORTE BORN TIL BRASILIEN

HEMMEGLIGT NETVÆRK HJÆLPER EFTERLYSTE

£100K WITH THIS NEWSPAPER

GERMANS DECLARE WAR ON

GAY SCHOOL SCRAPPED

Designers of a plan to create the city's first gay-friendly high school pull the plug on a walled-down version — but now to reconstruct the idea, read a

SRBIJA BUDOĆA DRŽAVA ISIS-A?

STECAJNI UPRAVNIK TAJNE SLUŽBE

PLAGIJAT PUČA

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA IZ JAVNOSTI

TIMOŠENKO PROTIV POŠTENSKI

MAJ SE POKORIO ZVER U

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SOKANTNO IVAN GAVRILOVIĆ OTKRIVA

PRAVIO SAM ORGIJE

UDAVILI TEK RODIENU BEBU U WC SOLI

BIŠIJA NE PRESTAJE SPRAVIT MILI PLAKOVIC

VRAĆIO OTETO DEČE PO SVAKU CENU!

TRANSFER BOMBA

SOK-ODLUKA

VUČIĆ NAPUŠTA SNS I POLITIKU

LEKODIJE I SLOVA NA ME DRŽAO

VUK MILIJA JE POLIJA NA MECA GRESKAI

SRBIJA BUDOĆA DRŽAVA ISIS-A?

STECAJNI UPRAVNIK TAJNE SLUŽBE

PLAGIJAT PUČA

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA IZ JAVNOSTI

TIMOŠENKO PROTIV POŠTENSKI

MAJ SE POKORIO ZVER U

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA BUDOĆA DRŽAVA ISIS-A?

STECAJNI UPRAVNIK TAJNE SLUŽBE

PLAGIJAT PUČA

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA IZ JAVNOSTI

TIMOŠENKO PROTIV POŠTENSKI

MAJ SE POKORIO ZVER U

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

UVEK NA STRA

SKOVAO ZAVERU ORBAN KUPUJE VOJVODINU PREKO BANKE

LOVO JE

Bild

Knaller-Knöllchen-Urteil

Was Autofahrer jetzt wissen müssen

Gericht verbleibt private Bilizer +++ Millionen Bußbescheide unzulässig?

SO MUCH FOR THE BONFIRE OF THE

SRBIJA BUDOĆA DRŽAVA ISIS-A?

STECAJNI UPRAVNIK TAJNE SLUŽBE

PLAGIJAT PUČA

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA IZ JAVNOSTI

TIMOŠENKO PROTIV POŠTENSKI

MAJ SE POKORIO ZVER U

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA BUDOĆA DRŽAVA ISIS-A?

STECAJNI UPRAVNIK TAJNE SLUŽBE

PLAGIJAT PUČA

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

SRBIJA IZ JAVNOSTI

TIMOŠENKO PROTIV POŠTENSKI

MAJ SE POKORIO ZVER U

U SMRT NA PRAGU SLOBODE

NEKADNI TERORA

ALO!

SVEŠTENIK ME SILOVAO

na 14 godina!

BOMBAS SAMOUČICA pobio turista

SRBIJA SILA!

PUTIN NAM DAJE S-300, HELIKOPTERE, 'URAGAN', 'SMERČ'

STRANCI BIZIĆ U GEMANCIJI DOMU ZUBRILJA POTREBNO SRBIJI

Ovaj psihič je iz čista mira

ALO! NARODNE NOVINE

Putin: Ivala Vučiću!

Rutovičev kum izrešetan posle režirane saobraćajke

RAT PROTIV KORONAVIRUSA

Trampov lek stigao u Srbiju!

KREĆE TREĆI TALAS?!

TRIPLE GRAP

SRAMNO, JADNO, NIKAD VIŠENO U SRBIJI!

BILAŠ CRTA METU NA CELU VUČIĆEVOM SINU DANILU!

NEVIDENI SERIJAL SRPSKOG TELEGRAFA

MAJIN OTAC: UBIJU JAN, JOSAI!

DAD

NOĆE SVE BI NAS ZARAZI MIKROBOM

PEČAT MILOVOG LUDILA

RAT VELIKIH OKO KOSOVA

SPRAN FOTNI I ČIŠĆENJE U OKOLINI SOKOLACI U BUKARINI

RAT VELIKIH OKO KOSOVA

PRETARANJE SA 820 LATI

5x express

EXCLUSIVE INVESTIGATION

1,200 KILLED BY MENTAL

Tam's a man eater

PROVERA PODATAKA

Podaci izneti u tekstu se mogu proveriti sa više aspekata:

- ✓ **Ukoliko se radi o statističkim podacima**, njih možemo proveriti kod zvaničnih državnih ili međunarodnih organizacija koja redovno prate i dužna su da ih objavljuju.
- ✓ **Ukoliko se radi o naučnim podacima**, njih je moguće proveriti u kontaktu sa stručnjacima iz date oblasti, odnosno i koristeći relevantne izvore: Examine, WebMed, GoogleScholar, CDC, Cochrane, Academia...
- ✓ **Ukoliko se radi o citatu koji je na neki način sumnjiv**, moguće je naći izvor sa originalnim tekstom ali i vremenom u kome je citat nastao. Tu naročito treba obratiti pažnju da li je tekst prepravljn, vreme kada je citat nastao i ne povoditi se za argumentum autoriteta.

PROVERA PODATAKA

- Najgrublja manipulacija je lažan citat sa kompletno izmišljenim sadržajem.
- Ništa manje opasan je citat koji je namerno izmenjen zbog potreba manipulatora.
- Takođe je važno vreme nastanka citata jer se znanja stalno menjaju, unapređuju, pa neko stajalište vremenom postaje irelevantno.

Sajtovi odnosno, alati koji mogu da pomognu u proveru tačnosti teksta su plagarismdetector, smallseotools, Quetext...

PROVERA VIZUELNOG SADRAŽAJA

Pet novinarskih pitanja mogu da pomognu u Fact-
checkingu:

Ko?

Šta?

Gde?

Kad?

Zašto?

PROVERA VIZUELNOG SADRAŽAJA

- KO?

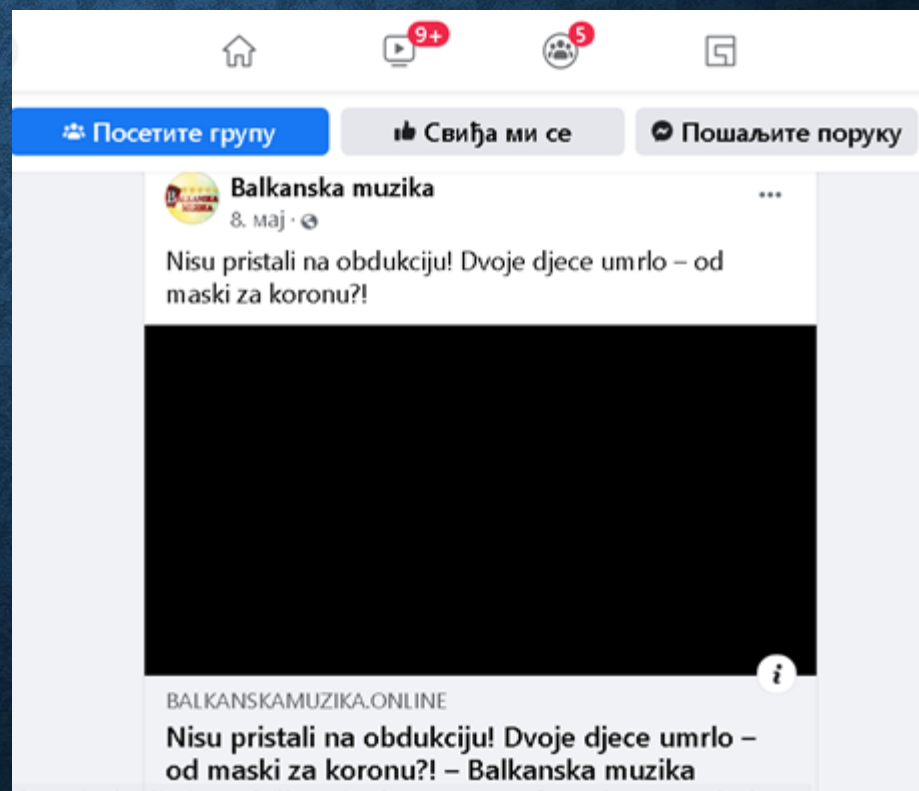
Ukoliko je izvor fotografije osoba ili organizacija koja je već ranije objavljivala lažne informacije, verovatnoća da je fotografija delimično ili potpuno lažna je velika.

Ukoliko se ne navodi autor, odnosno izvor fotografije, to ostavlja mesto sumnji. Sumnja može da bude otklonjena ukoliko se činjenice koje možemo da proverimo poklapaju sa onim što je na fotografiji.

Početak maja na društvenim mrežama pojavila se informacija o deci u Nemačkoj koja su postala žrtve nošenja maski. Broj dece u „vestima“ do oktobra je narastao na četiri.

„3. oktobra se u Švajnfurtu šestogodišnja djevojčica, koja je apsolutno zdrava, onesvestila u autobusu poslije škole i uveče je umrla. Objavljeno je i da je preliminarna dijagnoza trovanje ugljen-dioksidom“

Kao izvor informacija se navodio austrijski regionalni nedeljnik **Wochenblick**

Policija Donje Frankonije, kako prenosi nemački Focus.de, saopštila je da se ne radi o tačnoj informaciji:

„Ovo su internet bajke koje se šire raznim društvenim mrežama“.

Nemački portal Br.de prenosi da ni policija, ni bolnica u Švajnfurtu nisu mogli da potvrde informaciju o navodnoj smrti šestogodišnjakinje.

Policija je putem društvene mreže Tviter apelovala na građane da ne veruju lažnim vestima i da ih ne šire. I tužilaštva u Visbadenu i Aurihu saopštila su da nisu registrovala nijedan takav slučaj.

<https://www.facebook.com/PolizeiUnterfranken/>

<https://www.raskrinkavanje.me>

PROVERA VIZUELNOG SADRAZAJA

- GDE?

Ustanovljavanje mesta na kojem je fotografija nastala.

Ukoliko se predeo slikan na fotografiji jasno razlikuje po sadržaju od onoga koji je očekivan na toj lokaciji, to je indikator da je fotografija lažna.

Nekada je moguće dobiti podatke i iz EXIF podataka sa slike ali ih veliki broj aplikacija uklanja.

Tada je moguće ustanoviti mesto na osnovu karakterističnih građevina ili prepoznatljivih osobina reljefa na GoogleMaps.

Svi mi koji necemo u EU
 @europasizam · Политичка странка

[Пошаљите поруку](#)

[Свиђа ми се](#)

Почетна страница   Фотографије   Још ▾

"Ko je s tenkova"

Prilikom objavl...
www.presscer...

[Tweet](#)

Konferencija z...
 novinare
 Republikanske...
 stranke 20/04/

Svi mi koji necemo u EU
 16. maj 2019. · 🌐

Ivan Blagojević, podoficir Vojske Srbije u periodu od 2002 – 2008. godin svedočio je o topljenju tenkova u železari Smederevo i za to optužio, kako rekao tadašnju „žutu vlast“.

Na ove reči oglosio se i nekadašnji ministar vojni Dragan Šutanovac i izri argumente!

„Želeo bih da napomenem, šta ostaje posle žutog preduzeća kada oni za reorganizacijom, transformacijom i ostalim pričama. U kasarni Sremska Mitrovica i Ruma je dovezeno 407 tenkova T-55, linijski, nosači mostova. Ondosno kasnije još 4 što čini ukupno broj od 411 tenkova. Znači, na nivu Republike Srbije. Koji su na licu mesta kasnije komadani, kupusani...itd. Znači, svi smo ostali goloruki. Zamislite, kada isećete 400 i kusur tenkova, nemate ništa, nikakav adut, niste perspektivni, niti možete sa bilo kim da pregov. Bez vezi bilo čega“. Od 400 i kusur komada, samo 4 tenka nisu upalila, svi su tom momentu apsolutno ispravni i koji su još mogli decenijama da traju je Ivan Blagojević.

GENERAL DIKOVIĆ ŠOKIRAO "Prodali smo silnu opremu, tenkove smo istopili u železari", a onda je Vučić VASKRSAO Vojsku Srbije i podigao je na NOGE!

Sačam se 2012. prvog sastanka s novim ministrom odbrane i njegovog izraza na licu kada smo razmatrali kojoj vojnoj sili da prepustimo kontrolu vazdušnog prostora, jer više ne možemo da dignemo avijaciju, a nekada smo bili četvrti u Evropi. Od tog vremena do mog odlaska veliki je pozao obavljen.

De li je moguće da je tada stanje u vojsci bilo toliko loše?
 - Diković je tada bio pred komandom, za onakog pred komandom da bih lako u kaznu. Sinoć je stajao - oko 20000, za pusta i za ništa. Prodali smo silnu opremu, imalihe komadani u više svih kategorija, prodalihe silnu opremu, srebne i žute, razne, i kako privremeno. Prodali smo i tenkove i 20000, a i ostalo. Tu su, gdje je trebalo da se slika i to nešto za sačuva nekim u uspehu, koja je bilo. Na prvih sastancima da suh mih i to su predložili reči koje da i sam i uručimo korice i redovno ok se uozi ne katane. Tako je završeno to propastne...

Dugo se po medijima provlačila informacija o uništenim tenkovima.

Bila je to tema opskurnih medija, ali se na kraju uključio i načelnik Generalštaba. Srpska vojska je po tim napisima ostala bez oružja, goloruka!

Pojavljivale su se fotografije demontaže tenka „negde u Srbiji“.

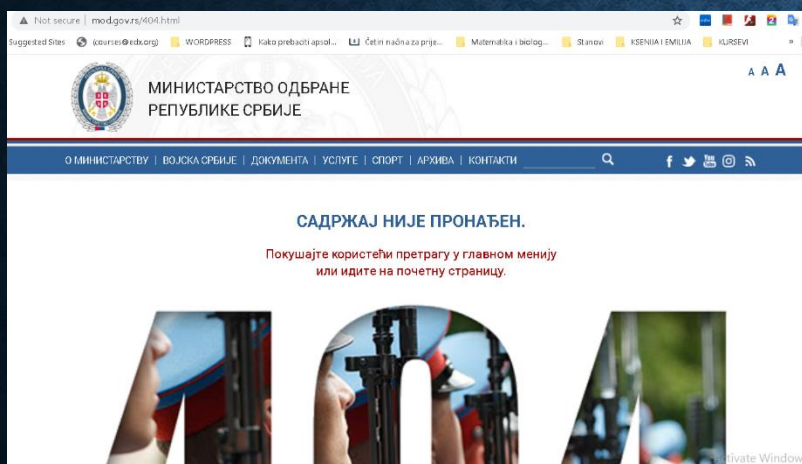
- Analizom fotografije lako se može utvrditi (po vegetaciji) da nije nastala u Srbiji.

Korišćenjem Google pictures, dolazi se do informacije da je demontažu obavljala Vojska Crne Gore u kasarni Masline. To potvrđujemo pretragom na Google maps za lokaciju na kojoj je kasarna.

<https://goo.gl/maps/6SnSXDjTWDy2ETsF6>

- Konačno je i MO objavilo oglas o prodaji pokretnosti 2015. godine u kojem su na prodaju ponuđeni tenkovi i oklopna vozila, i to ukupno 480!
Oglas je brzo uklonjen, ali i dalje može da se nađe na „The Internet Archive“.

Ред. број	Назив средства	Количина за продају (ком)
1.	Пуштол полуаутоматски 7,65 мм М70	9.163
2.	Пуштол аутоматски 7,65 мм М84	2.979
3.	Пуштол аутоматски 7,65 мм М61	4.638
4.	Аутоматска пушка 7,62 мм М70	2.000
5.	Аутоматска пушка 7,62 мм М70 Б	1.550
6.	Минобацач 120 мм М74	3
7.	Ручни бацач ракета РЕР 90 мм М79	5.200
10.	Бестражани топ 82 мм. М60А1	185
11.	Тенк Т-55, Т-55А и Т-55АК	282 →
12.	Окlopни транспортер ОТ М60	10 →
	Окlopни транспортер БТР-50 ПК	8 →

Kasnije je objavljeno i da je Srbija po broju tenkova po glavi stanovnika na 3. mestu u Evropi.

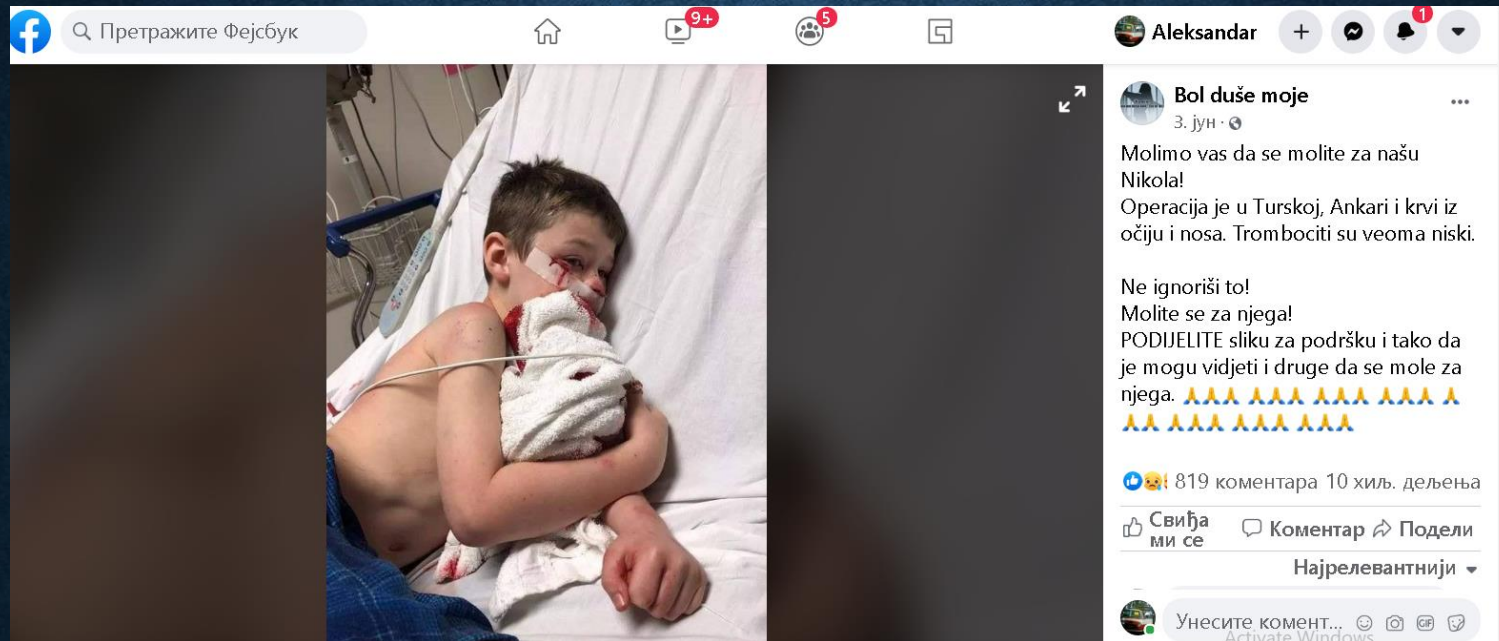
PROVERA VIZUELNOG SADRAZAJA

- KAD?

Fotografija za koju utvrdimo da je već objavljivana, sa drugačijim pratećim informacijama od onoga koji možemo da pročitamo u tekstu ili je potpuno van konteksta, upućuje na manipulaciju.

Sličan postupak može da se primeni i sa video sadržajima.

Alati: inverzna pretraga Google pictures, TinEye Reverse Image Search, EXIF podaci. Za video se primenjuje se InVID project

Sa vremena na vreme pojave se apeli za pomoć ili za „benignim“ lajkom. Apel je praćen obično potresnom slikom.

Na slici iznad prikazana je objava na FB grupi „Bol duše moje“ iz juna 2020.

facebook com my grandson nathan

Pura Vida 106.3FM ...
facebook.com

Stereo Vision Internacio...
m.facebook.com

Karma Gyaltzen Ling - ...
facebook.com

Beautiful babies - Pleas...
x.facebook.com

Македонија на Макед...
m.facebook.com

شیر رجاء الصلاة والدعاء من أجل...
facebook.com

ZARA Makedonija - BE ...
m.facebook.com

...e | Facebook - الفوق الاخير
facebook.com

I kad odes od mene znaj ...
facebook.com

De tudo um pouco - Но...
facebook.com

Атиџе Муратова - Phot...
facebook.com

Stolárstvo GAMIL - Pos...
en-gb.facebook.com

Pretragom objave po fotografiji dolazimo lako do podatka da je prvi put objavljena još 2016. godine u španskoj FB grupi, a da je kasnije dečak „menjao“ naciju i ime.

Pored toga, na slici se vide i tragovi obrade (fotošopa).

PROVERA VIZUELNOG SADRAZAJA

- ZAŠTO?
- Ustanovljavanje relevantnosti informacije često može da bude lakše analizirano ako znamo nešto o autoru fotografije.
- Ukoliko je autor fotografije ili sajt na kome je objavljena, poznat po objavljivanju lažnih informacija, možemo lakše da shvatimo motivaciju autora.

Pristalice antivakcinalnog pokreta, često ujedno i ultradesničari, ne libe se da falsifikuju, namerno pogrešno citiraju svoje protivnike.

Na slici je Tviter objava Milana Zarića, o kome se jedino zna da poseduje diplomu sa „studije prirodne medicine“ kod Miroljuba Petrovića.

Sajt <https://www.espreso.rs>
Prenosi ovu tvrdnju kao istinu, bez proveravanja.

Доктор пандемиологије
@plandemiolog

ДР ЗОРАН РАДОВАНОВИЋ: НЕОБРАЗОВАНИ ЉУДИ СЕ ПРОТИВЕ ВАКЦИНАЦИЈИ ДОК СЕ ОБРАЗОВАНИ НЕ ВАКЦИНИШУ [▶ m.youtube.com/watch?v=uJlixT...](https://m.youtube.com/watch?v=uJlixT...)

Препоручујем епидемиологу да прочита књигу “ДУХ САМОПОРИЦАЊА” и да се обрати [@DrJovana](https://twitter.com/DrJovana) у вези анализе његовог менталног стања [▶ delfi.rs/knjige/49871_d...](https://delfi.rs/knjige/49871_d...)

**“НЕОБРАЗОВАНИ
ЉУДИ СЕ ПРОТИВЕ
ВАКЦИНАЦИЈИ ДОК
СЕ ОБРАЗОВАНИ НЕ
ВАКЦИНИШУ”**

Др Зоран Радовановић

Миро Петровић
ДУХ САМОПОРИЦАЊА

- ...Ministarstvo zdravlja je čak pokušalo jedan eksperiment... To je donacija... Oni su zamolili da se nama besplatno daju te vakcine da se vidi kako će stanovništvo reagovati. I interesantno je da smo mi društvo koje je opterećeno sumnjama, teorijama zavere, "svako hoće da nam podvali", "evo neispitane vakcine"... A upravo ste i vi rekli: dato je preko 100 miliona doza tih vakcina, 50 miliona samo u Americi, pa neće oni da ubijaju svoju decu. Postupak provere kvaliteta vakcine je tako rigroznan da su eventualni rizici svedeni na teoretski nivo. To je blagotvorna vakcina, postoji i u Australiji i Danskoj, gde su prvo i počeli, videli su se efekti..." rekao je u maju 2016. godine dr Radovanović.

Preslušavanjem video materijala ili čitanjem transkripta emisije emitovane na <https://nova.rs/> jasno se vidi da je Zarić u potpunosti promenio smisao Radovanovićeve izjave.

UMESTO ZAKLJUČKA – TRAŽI DOKAZE

Da li se u tekstu autor poziva na relevantne institucije, konkretne osobe?

Naučne podatke bi trebalo da iznose stručnjaci za datu oblast, a ne pevačice, glumci, starlete.

Statističke podatke proveravamo kod zvaničnih državnih/međunarodnih organizacija koje ih redovno prate i dužne su da ih objavljuju.

PORUKA

LAŽNE VESTI BRZO PUTUJU, LAKO SE ŠIRE

A ZA ISPRAVKE – DEMANTOVANJE

POTREBNO JE MNOGO VIŠE VREMENA

NEMOJTE DELITI ILI LAJKOVATI SADRŽAJ ZA

KOJI NISTE SIGURNI DA JE ISTINIT

SAJTOVI KOJI MOGU DA POSLUŽE ZA PROVERU

www.fakenews.rs

www.raskrinkavanje.rs

www.istinomer.rs